

Zakaj brez zdravstvene pismenosti ni uspešne preventive? Udejanjanje Nacionalne strategije za krepitev zdravstvene pismenosti v Sloveniji

Sanja Vrbovšek

17. letna konferenca preventive za odraslo populacijo
Bled, 16. 9. 2025

NIJZ Nacionalni inštitut
za javno zdravje

58-letni gospod, dobro počutje

Prejme vabilo na preventivni pregled v ADM

Ni mu jasno, zakaj je prejel vabilo in zakaj naj bi šel na preventivni pregled, saj mu "nič ne manjka" – Kaj bo tam izvedel? Zakaj je to pomembno? Koliko časa si mora vzeti?

Ker se počuti zdrav, si misli: "To ni zame, imam preveč dela." Ne udeleži se preventivnega pregleda.

Čez nekaj let – srčna kap. Sledi zdravljenje (dražje, posledice zanj, njegovo družino, zdravstveni sistem)

Zdravstvena pismenost: RAZUME, zakaj je vabilo pomembno, ZAKAJ je preventivni pregled pomemben in SE ODZOVE na vabilo.

Razlika med uspešno preventivo in zamujeno priložnostjo.

ZDRAVSTVENA PISMENOST ≠ INFORMIRANJE

ZDRAVSTVENE
INFORMACIJE

DOSTOPANJE

RAZUMEVANJE

PRESOJANJE

UPORABA

ZDRAVSTVENA OBRAVNAVA

(simptomi bolezni, zdravljenje bolezni, ravnanje v nujnih primerih, strokovna pomoč ob bolezni, razumeti, kar pove zdravnik, navodila za uporabo zdravila, prednosti in slabosti različnih možnosti zdravljenja, zanesljivost informacij o boleznih v množičnih medijih ...)

PREPREČEVANJE BOLEZNI

(kako obvladovati nezdrave navade, spoprijemanje s težavami v duševnem zdravju, priporočena cepljenja, priporočeni presejalni pregledi, kdaj iti k zdravniku na pregled, ali so informacije v množičnih medijih glede zdravstvenih tveganj zanesljive ...)

PROMOCIJA ZDRAVJA

(zdrav življenjski slog, dejavnosti, ki so dobre za duševno zdravje in dobro počutje, kako spodbujati zdravje na delovnem mestu, v šoli, v soseski, informacije na embalaži živil, informacije v množičnih medijih o tem, kako izboljšati zdravje, pridružitve športnemu klubu ali vadbeni skupini ...)

NEKAJ STRATEGIJ ZA IZBOLJŠEVANJE ZDRAVSTVENE PISMENOSTI

SISTEM

Kontinuirano usposabljanje zdravstvenih delavcev s področja zdravstvene pismenosti, klinične komunikacije

Uporaba digitalnih orodij (npr. aplikacije, spletna orodja, ki pacientom omogočajo spremljanje zdravja)

Vizualna podpora in grafični materiali
Standardizirana vabila

SKUPNOST

Sodelovanje z mediji, občinami, delodajalci, NVO

POSAMEZNIK

Uporaba preprostega in jasnega jezika, kratka in jedrnata navodila

Prilagajanje informacij pacientu, njegovim možnostim

Osredotočenje na osebe z ranljivostmi

Preverjanje razumevanja (teach-back metoda)

Jasna, ilustrativna pisna gradiva

Spodbujanje pacientov, da postavljajo vprašanja

Povezovanje z družinskimi člani, bližnjimi

Preventiva zahteva **aktivno vlogo posameznika**: razumevanje, motivacija, odločanje, sprememba vedenja.

Splošna zdravstvena pismenost

● Nezadostna ● Problematična ● Zadostna ● Odlična

48 %

OMEJENA SPLOŠNA
ZDRAVSTVENA
PISMENOST

Navigacijska zdravstvena pismenost

● Nezadostna ● Problematična ● Zadostna ● Odlična

61 %

OMEJENA NAVIGACIJSKA
ZDRAVSTVENA
PISMENOST

Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025–2035

Strateški cilj

Do leta 2035 želimo doseči, da bo najmanj 60 % prebivalcev Slovenije imelo zadostno ali odlično zdravstveno pismenost, kar pomeni povečanje za 8 odstotnih točk v primerjavi z izhodiščnim stanjem. S tem bomo okrepili sposobnost prebivalcev za samostojno skrb za zdravje, sprejemanje informiranih odločitev ter aktivno sodelovanje v zdravstvenem sistemu in skupnosti.

<https://www.gov.si/assets/ministrstva/MZ/DOKUMENTI/DJZ-Preventiva-in-skrb-za-zdravje/zdravstvena-pismenost/NSZP2535-Nacionalna-strategija-zdravstvene-pismenosti-2025-do-2035-17072025.pdf>

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva ulica 20–25, 1000 Ljubljana

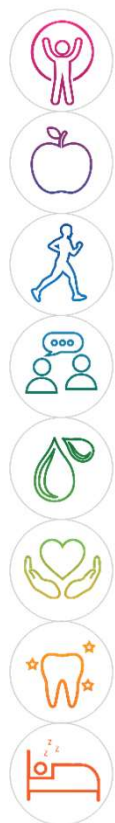
T: +386 1 478 1000
F: +386 1 478 1607
E: gov@gov.si
http://www.vlada.si/

Številka: 17000-1/2025/3
Datum: 17. 7. 2025

**NACIONALNA STRATEGIJA ZDRAVSTVENE
PISMENOSTI 2025–2035**

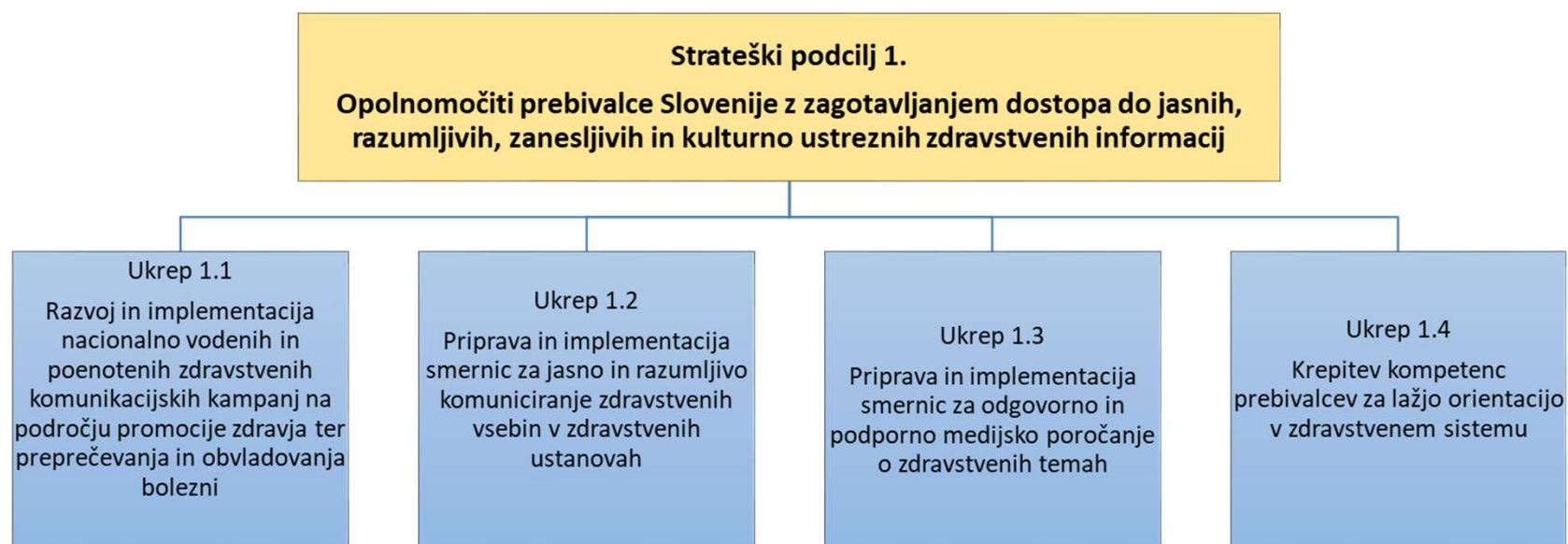

Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025–2035

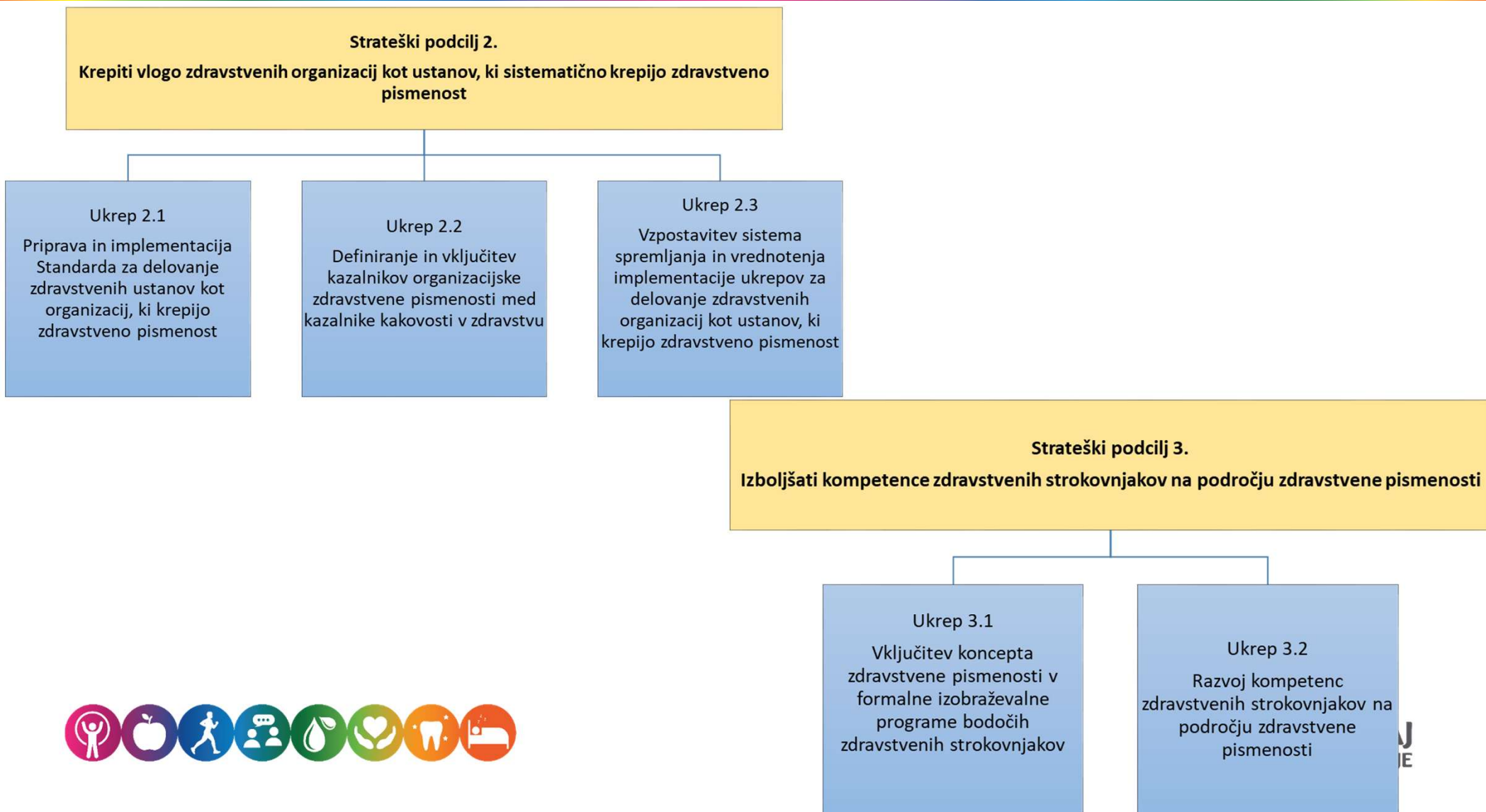
Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025 – 2035

Strateški podcilji

Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025 – 2035

Strateški podcilji

Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025 – 2035

Strateški podcilji

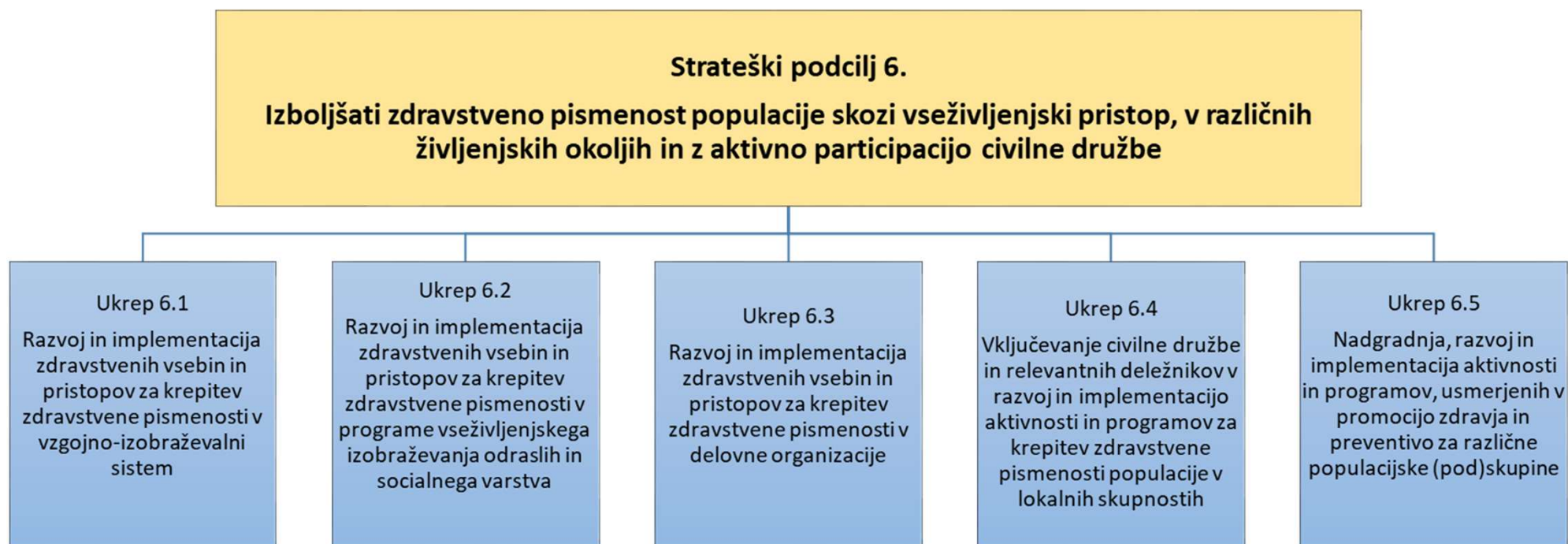
Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025 – 2035

Strateški podcilji

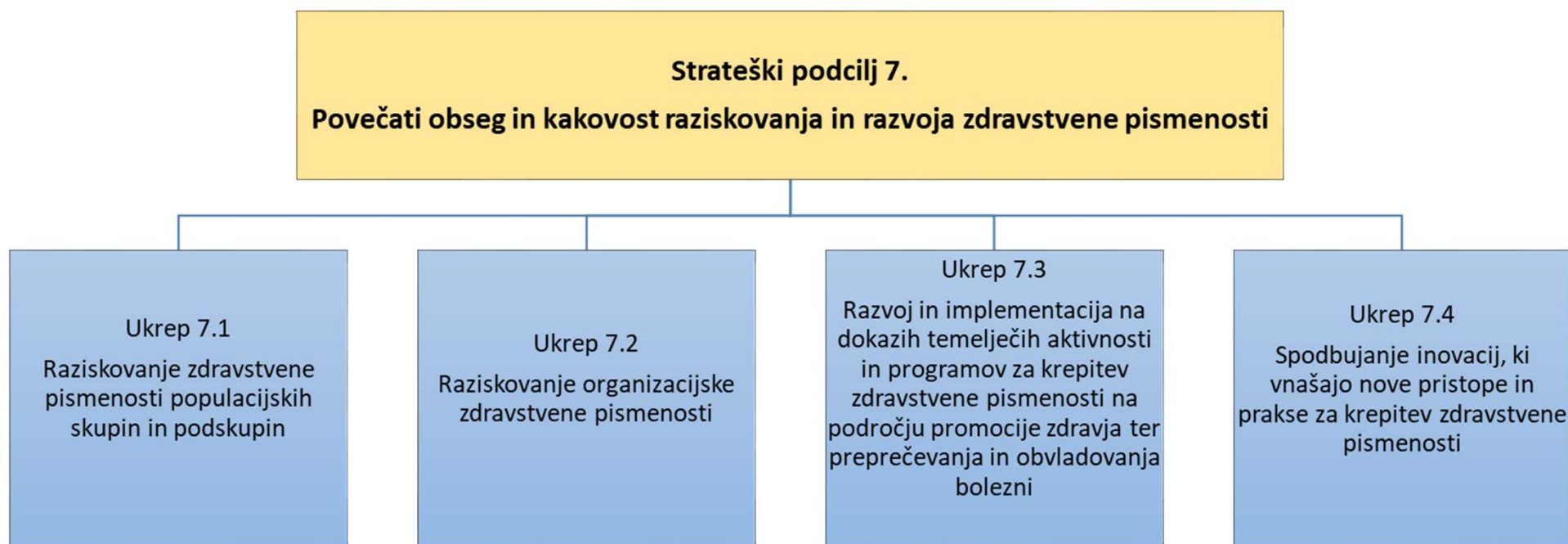
Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025 – 2035

Strateški podcilji

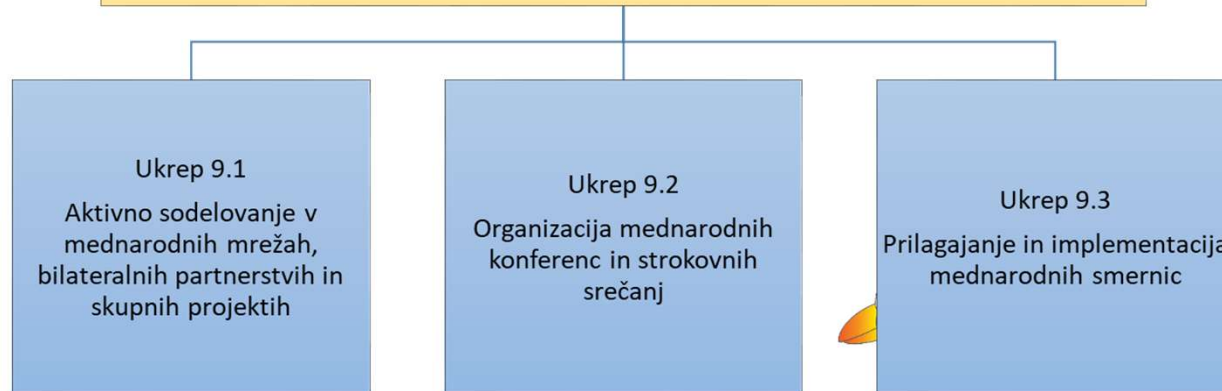
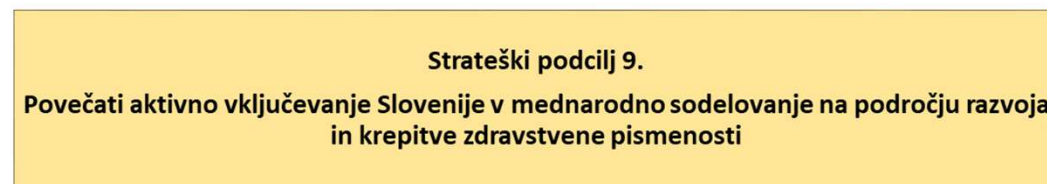
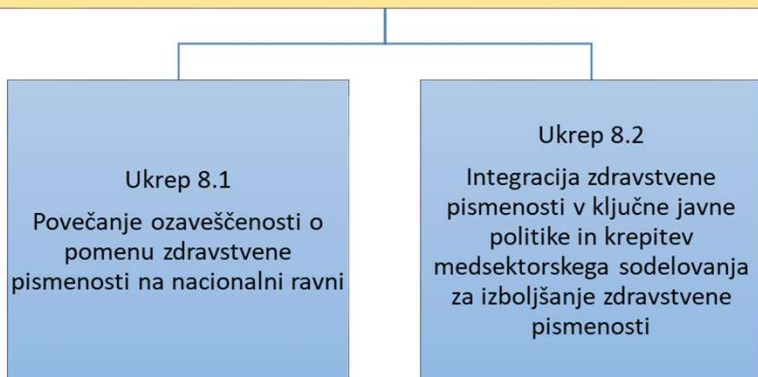
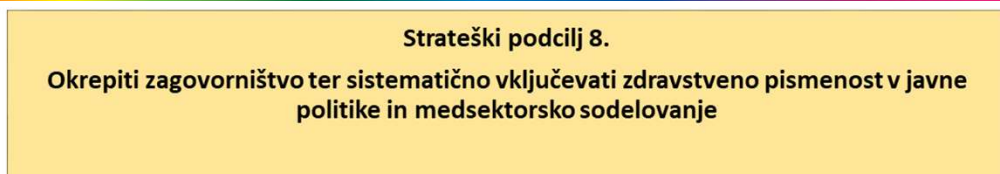
Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025 – 2035

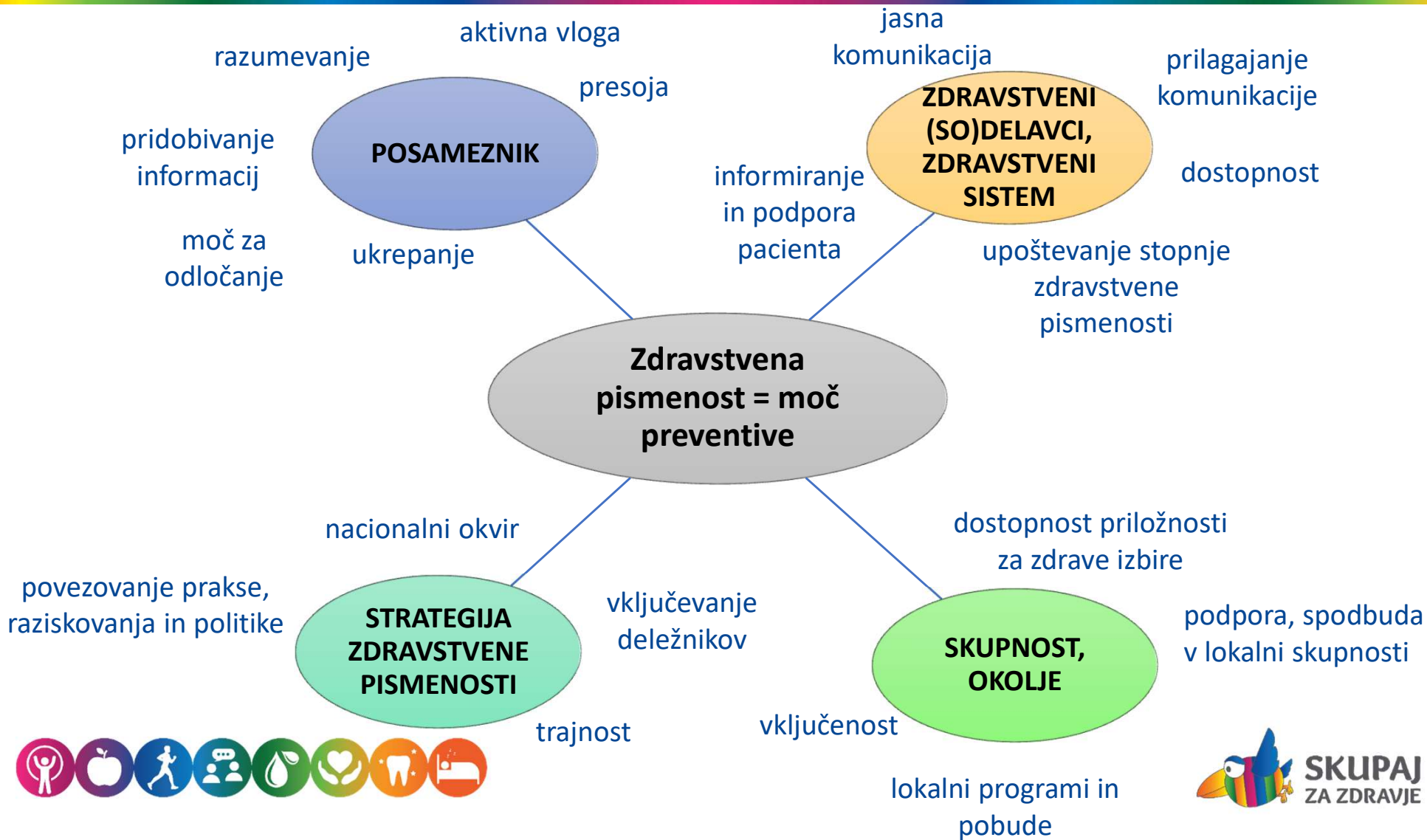
Strateški podcilji

Nacionalna strategija zdravstvene pismenosti 2025 – 2035

Strateški podcilji

sanja.vrbovsek@nijz.si